

Luna Shamieh

Az „Iszlám Állam” kommunikációs stratégiája és taktikája¹

Az úgynevezett „Iszlám Állam” (továbbiakban: ISIS) sikeresen használja ki az információs és kommunikációs technológia modern megjelenési formáit. Az ISIS – az ellenintézkedések dacára – még mindig komolyan jelen van a Youtube-on és a Facebookon, valamint leginkább a Twitter-en. A szervezet honlapjainak és különböző médiaeszközeinek, megjelenési formáinak vizsgálata azt mutatja, hogy nemcsak agresszióról szóló üzeneteket küld, hanem arra is képes, hogy politikájának – saját szemszögéből pozitív – hatásait is bemutassa a világnak. A kommunikáció elsődleges célja az, hogy minél több hívet, harcost szerezzen, azaz toborozzon, vallási értelemben is igazolja támadásait, valamint erőt mutasson a virtuális és a valós világban egyaránt. A támogatóknak és toborzottaknak köszönhetően képes üzeneteit eljuttatni a toborozni kívánt széles tömeghez, továbbá képes nyilvánosan megjelenni olyan szervezeteken keresztül, amelyek kimondottan az ISIS támogatására jöttek létre. Minden megjelenésük fejlett technológiával készült, és ezek olyan érzelmi töltetű üzeneteket tartalmaznak, amelyek képesek megérinteni mindazokat, akik vallási iránymutatásra vágyanak. A szerző e kommunikációs stratégiát és annak taktikai elemeit tekinti át és értékeli.²

Kulcsszavak: terrorizmus, Iszlám Állam, média, percepció, radikális iszlamizmus

Shamieh, Luna: *The communication strategy and tactics of the 'Islamic State'*

The study offers a unique sample and overview of the communication strategy and tactics of the so called 'Islamic State', specifically focusing on social media platforms based on a collection of primary sources. The author argues that these forms of communication of the 'Islamic State' constitute a complex and well-developed, sometimes nuanced, targeted activity that is aimed not only at spreading radical messages but also the purposes of recruitment and generating legitimacy.

Keywords: terrorism, Islamic State, media, perception, radical islamism

Bevezetés

Ahogy minden más terület, a katonai szektor is a technológiai újításoknak köszönhetően fejlődik folyamatosan. A modern harckocsik, repülőgépek és egyéb fegyverrendszerek meg-

1 A tanulmányt Koller Kinga fordította. (A tanulmányban szereplő hivatkozások jelentős része olyan forrásokra mutat, amelyek elérési útvonala nagy gyakorisággal változik [a szélsőséges tartalom miatt letiltják, áthelyezik stb.], ebből következően a szerző eredeti elérési útvonalait és letöltési időpontjait szerepeltetjük, és azokat nem frissítjük, pontosítjuk. – A szerk.)

2 A kutatás során az elérhető honlapok és fiókok információit dolgoztuk fel, és leginkább olyan oldalakra fókuszáltunk, amelyeket elsősorban az ISIS vezetői és támogatói alakítottak ki. Sajnos a kutatások során (2015. januártól májusig) több internetes oldalt is betiltottak, ami nehezítette az elemzett adatok összehasonlítását.

jelenése mellett egyre inkább figyelembe kell venni az információs és kommunikációs technológia területén beállt változásokat is. Az utóbbiban rejlő lehetőségeket az ISIS is próbálja kihasználni, hogy világszerte hangot adjon véleményének és terjessze üzeneteit. Stratégiájának kivitelezéséhez az Iszlám Állam széleskörűen használja a különböző modern technológiákat, a közösségi médiát. Folyamatosan használják a közösségi média csatornáit, beleértve a Facebookot, a Twittert és a YouTube felületét is üzeneteik terjesztésére. A szervezet saját honlapot tart fenn, amelyen bemutatja stratégiáját és kommunikálja az elért eredményeket, azaz egyértelműen felismeri az aszimmetrikus hadviselés természetének változásait.

A közösségi média hatékony használata átütő eredményeket hozott az ISIS számára, kiváltképpen a fiatalok toborzása terén világszerte. Ezek a megjelenési formák nagyban segítették az Iszlám Államot nézetei és tevékenysége globális terjesztésében. Mindez pedig egy olyan változó világban történik, ahol a közösségi média a kommunikációnak, az információcserének és gyakran a politikai aktivitásnak is a közös terévé nőtte ki magát.

Az új médiumok megváltoztatták az eszközöket, amelyek segítségével az információ terjed az egyes csoportok, közösségek között; megnövelték az információ terjedésének sebességét, valamint nyíltabb betekintést nyújtanak az információkba, ezáltal pedig egyszerre támogatják és versengenek a hagyományos médiumokkal. Ez az új forrás könnyen hozzáférhető és széles körű kommunikációt, valamint akár névtelen egyénnel és csoportokkal folytatott nyilvános társalgást is lehetővé tesz.

A tanulmány alapvető célja, hogy bemutassa és elemezze az Iszlám Állam kommunikációját, megvizsgálja azokat az eszközöket, amelyeken keresztül az iszlamista terrorista szervezet képes volt elterjeszteni üzeneteit és fenntartani virtuális jelenlétét. A szerző azokat az üzeneteket elemzi, amelyeket az ISIS videókon, Twitter- és Facebook-fiókokon, valamint a weboldalaikon keresztül tett közzé.

Szakirodalmi áttekintés és a kutatás módszertana

A technológiai fejlődés minden lehetséges kommunikációs eszközre hatással volt, így jelentős befolyást gyakorolt a háborús kommunikációra is. Ezáltal a technológia és az internet is fokozatosan a globális terrorizmus által felhasznált egyik eszközzé vált: az 1990-es években a csecsen lázadók voltak az első használói.³

A terrorista csoportok támadásaik, működésük során mindig is széleskörűen használták az információs és kommunikációs technológiákat, leginkább a tervezés, a vezetés és irányítás, valamint a kapcsolattartás terén. Emellett az infokommunikációs technológiákat információszerzésre és -terjesztésre is igénybe veszik, amivel saját embereiket és ellenségeiket egyaránt befolyásolni tudják. A modern technológia által nyújtott lehetőségeket – beleértve az e-mailekből és a közösségi média felhasználótól gyűjtött információkat is – hírszerzésre is használják: a hírszerzési műveletek keretében információt gyűjtenek a saját tagokról és az ellenséges csoportokról, célpontokról.⁴ Végül, de nem utolsósorban, az infokommunikációs felületek alkalmazhatók propagandaeszközként, de felhasználhatók a kiberbűnözés és pénzügyi bűncselekmények elkövetése területén is.

3 James LEWIS: *The Internet and Terrorism* [online], 2005. 04. Forrás: Csis.org [2015. 04. 04.] 1–4. o.

4 Uo.

A terrorizmus a könnyen elérhető és hatékonyan használható közösségi médiát hívta segítségül, hogy elérje a kívánt hatást és kellő támogatottságot. Különböző honlapokat, e-mail-fiókokat és chatszobákat használnak világnézetük és ideológiájuk terjesztésére, amivel a lehető legszélesebb közönséget szeretnék elérni. Ennek érdekében tudatos befektetéseket végeznek a hang- és videórendszerek fejlesztése területén.

A nemzetközi közösség több intézkedést hozott a terrorista kommunikációs műveletek visszaszorítására – beleértve az ISIS által használt infokommunikációs módszerek visszaszorítását is. Az első lépésben több chatszobát zártak be, érintett honlapokat és e-mail-fiókokat blokkoltak vagy törtek fel. A következő intézkedés hírszerzési jellegű volt, amely a szervezet kommunikációs erőforrásainak felderítését célozta, de a további ellenintézkedések közé tartozik a szervezet diskurzusával történő konfrontáció, azaz az ideológia támadása.

2014 júniusában az Iszlám Állam globális szinten is aktivizálta magát a közösségi médiában. Nem ez volt az első eset, amikor a modern közösségi technológiát harcosok toborzására és az ellenség megfélemlítésére használták. Az al-Shabaab somáliai terrorista szervezet már előzőleg alkalmazott hasonló stratégiát Kenyában.⁵ Az ISIS tehát nem az első terrorista csoport, amely az internetet háborús eszközként használja stratégiájának megvalósításához,⁶ de hamar elsajátították annak technikáját. Ennek keretében képesek voltak erőteljes és érzelmdús képek terjesztésére, amelyek közül néhány „a garantált, biztos győzelmet és a rettenthetetlen harcosokat ábrázolja”.⁷

Minden Iszlám Állam elleni óvintézkedés ellenére a szervezet még mindig képes utakat törni magának. Egy olyan „korlátlan” kommunikációs platformrendszert, tulajdonképpen „diaszpóráközösséget” hoztak létre (amit hivatalosan is „diaspora projectnek” neveznek), amelyben szabadon áramlik az információ: nincs központi szerver vagy adminisztrátor, hogy eltávolítsa a posztokat. Ugyanis a Twitter – ellentétben a Facebookkal, amely tartalomtól függően betilthat oldalakat és csoportokat – nem ellenőrzi a tartalmat (bár betilthatja az erőszakos vagy pornográf jellegű képanyagok közzétételét).⁸

A propagandával az ISIS újabb és újabb tagokat próbál toborozni, ideértve a feleségjelölteket, a magasan képzett szakembereket, orvosokat, mérnököket és közgazdászokat.⁹ Ezenfelül az üzeneteikkel amerikai és izraeli ellenségeik támadását is előrejelzik.

Az ISIS jelen van a kiberbűnözés területén is. A technológiai szaktudást kihasználva világszerte terjeszti ideológiáját. Egyik legfontosabb módszerük az, hogy különböző web-

5 James P. FARWELL: *The Media Strategy of ISIS*. In *Survival: Global Politics and Strategy* [online], 2014. 12. 01. Forrás: Iss.org [2015. 04. 04.] 49–55. o.

6 James LEWIS: i. m.

7 James P. FARWELL: i. m.

Tartalmi és funkcionális jellegű kérdésekkel foglalkozott Jytte Klausen dán politológus is, aki 2015-ös kutatása során az ISIS szervezetében szolgálatot teljesítő, a nyugati világból származó harcosok közösségimédia-hálózatát elemezte a Twitteren. Ehhez 59 Twitter-fiókot vizsgált meg, hogy kiderítse, pontosan milyen kapcsolat áll fenn a terrorista szervezet fiókjai és a betiltott brit szervezet, az Al Muhajiroun, valamint a londoni lakhelyű muszlim prédikátor, Anjem Choudary között. Jytte KLAUSEN: *Tweeting the Jihad: Social Media Networks of Western Foreign Fighters in Syria and Iraq* [online], 2014. 12. 09. Forrás: tandfonline.com [2015. 04. 04.] 1–22. o.

8 Jacob AXELRAD: *Islamic State Militants turn to alternative social network in wake of ban from Twitter* [online], 2014. 08. 21. Forrás: Csmonitor.com [2015. 04. 04.]

9 Eric TUCKER, Sadie GURMAN: *Islamic State recruits broadly, not just fighters* [online], 2014. 12. 16. Forrás: Washington-times.com [2015. 04. 04.]

oldalakat törnek fel. Leglátványosabb virtuális támadásaik egyike a Charlie Hebdo-mérenylet után történt, amikor a terrorista szervezet két francia város honlapját törte fel. Fekete színnel és egy üzenettel helyettesítették az eredeti weblapot, az üzenet szövege pedig a következő volt: „Az Iszlám Állam Inshallah,¹⁰ Szabad Palesztina, Halál Franciaországra, Halál a Charlie-ra.”¹¹

A következőkben a tanulmány az Iszlám Állam kommunikációs stratégiáját értékeli, azonosítja és elemzi az ISIS által használt infokommunikációs technológiát és módszereket, kifejezetten az ISIS vagy támogatóik által létrehozott és használt weboldalak és közösségi média vizsgálatára fókuszálva. A konkrét kutatási célok a következők:

- az ISIS és támogatói által használt weboldalak elemzése;
- az ISIS és támogatói közösségi médiahasználatának elemzése;
- az ISIS és támogatói YouTube-használatának elemzése.

Az elemzés az ISIS-oldalak és eszközök feltérképezéséhez a Google kereső szolgáltatásra támaszkodott. Ennek érdekében egy speciális módszert, az úgynevezett „hólabda-min-tavételt” alkalmaztuk, hogy azonosítsuk a megfelelő oldalak és YouTube-videók vizsgálati mintáját. A teljes körű kutatás érdekében arab és angol nyelvű portálokat egyaránt megfigyeltünk.

A kutatás olyan videókon és internetes portálokon alapszik, amelyeket az Iszlám Állam és támogató csoportjai készítettek el. Egyetlen olyan videót sem vettünk figyelembe az elemzésnél, amelyet más tagok és médiacsoportok hoztak létre.

Kutatási eredmények¹²

ISIS-honlapok

Az ISIS több hivatalos és nem hivatalos oldalt is létrehozott, amelyek egy részét a szervezet tagjai, a többit pedig támogatók hozták létre. A következő weboldalakat vizsgáltuk.

Dzsihád Média Platform¹³

Ez az oldal a tagok számára nyújt lehetőséget a dzsihádról és az iszlám sariáról történő eszmecsereére. 2015 januárjában az elérhető kommentek száma 440 499 volt, a tagok létszáma pedig elérte a 3188 főt. Az oldal olyan fórumként működik, ahová a résztvevők felhasználónév és jelszó megadásával csatlakozhatnak, visszajelzéseket adhatnak, és kérdéseket intézhetnek az oldal többi felhasználójához.

10 Isteni eredetű.

11 David BARRETT: *French Websites targeted by Islamic State hackers* [online], 2015. 01. 09. Forrás: Telegraph.co.uk [2015. 04. 04.]

12 Mivel a kutatás olyan internetes és közösségimédia-felületekre vonatkozott, amelyek szélsőséges ideológiai tartalmát a szolgáltatók sok esetben nem engedélyezik, több forrás már a kutatás eredményeinek összefoglalása idején sem volt elérhető (törölték, megszüntették a felhasználókat, korlátozták a hozzáférést, alternatív elérési útvonalat kaptak). Ennek megfelelően a források egy része a tanulmány megjelenését követően már nem lesz automatikusan elérhető.

13 *Jihad Media Platform – an interactive website for the Islamic State* [online]. Forrás: aplatformmedia.com [2015. 01. 09.]

A nyitóoldal az alkalmazott használati szabályokkal kezdődik, amelyeket a kommunikáció és az üzenetküldés során a felhasználóknak be kell tartaniuk. Előírja, hogy biztonsági okokból egy megadott kódot kell használniuk kommunikálás közben, de tanácsot és támogatást is kér az erre alkalmas és hajlandó tagoktól e területen. Az internetes portál felszólítja a tagokat, hogy azonnal jelentsék, ha bárki direkt vagy indirekt módon megpróbálja szabotálni a platformon megosztott üzeneteket vagy fórumokat. A webes portál fő oldala tartalmazza a legújabb híreket és publikációkat, míg az aloldalak az alábbiakkal foglalkoznak:

- Friss események és hírek: beleértve a napi hírek archívumát is. A legmagasabb nézettséget elérő hír egy iszlámellenes fotóriport volt, mely 1316 fő látogatottságot ért el a vizsgálat idején.
- Regionális aloldalak: Arab-félsziget, Szomália, Kaukázus, Kelet-Turkesztán, a saría globális támogatói, Jeruzsálem és környéke, Iszlám Magreb, Pakisztán, Afganisztán, egyéb régiók.
- Elemzési oldal: a katonai kiképzés platformja, videókkal és szabályzatokkal. A robbantásokkal kapcsolatos ismereteket egy úgynevezett „rombolósorozat” közvetíti, amelyben tájékoztatnak a robbanóanyagokról, a robbantás tudományáról, a (folyékony és szilárd) robbanószer előállításáról, továbbá bemutatják azokat a módszereket, amelyekkel speciális robbanóanyagokat lehet készíteni. Az oldal látogatottsága meghaladja az 54 200-at.
- Idegen nyelvi blokk: angol, francia és német nyelvű anyagokat tartalmaz.
- Saría-szekció: ehhez a részhez tartozik a Korán-fórum, a Mohamed próféta életéről értekező fórum és egyéb, a valláshoz kapcsolódó fórumok is.
- Oszama Bin Laden Archívum: Bin Laden fotóit és beszédeit tartalmazza.
- Családi, egészségügyi témák.

Iszlám Állam Archívum¹⁴

Az Iszlám Állam Archívum nem hivatalos, független weboldalként működik, amely tartalmazza a szervezet aktuálisan elérhető portálját. A weblap magát függetlenként definiálja, amely nem feltétlenül ért egyet a közzétett videók tartalmával. A honlap az alábbi archívumokat tartalmazza:

1. A vezetők és az emír („Ameer”)¹⁵ beszédei

Néhány szónoklat háttérben lövések és az Iszlám Állam zenéje hallatszik, több előadás a Korán olvasásával kezdődik, és a beszéd közben az Iszlám Állam hatékony tevékenységére hívja fel a figyelmet. A felszólalások a következőket tartalmazták:

- a) Abu Muszab al-Zarkavi:¹⁶ 27 videó;
- b) Abu Hamza al-Muhádzsir sejk: 14 videó;

14 [Informal website for the Islamic State – with archive of publications](#), [online], Forrás: dawla-is.appspot.com [2015. 01. 09.]

15 Arab kifejezés a hercegre, parancsnokra vagy az államfőre az iszlám országokban. Egy becsületrendi kitüntetés Mohamed leszármazottjainak.

16 A sejk arab szó, „öreg” jelent, amit eredetileg az arab törzsfők elnevezésére használtak. Később az előkelő és befolyásos emberek címe is lett. A mai vallási vezetők is használják a sejk megszólítást.

- c) Abu Omar al-Bagdadi sejk: 21 videó;
- d) Abu Bakr al-Bagdadi sejk: 6 videóban Abu Bakr al-Bagdadi beszédei, aki az emír (kalifa) vezetői feladatait is ellátja;
- e) Abu Mohammed al-Adnani: 20 videóban az Iszlám Állam hivatalos szóvivőjének beszédei.

2. Az Al-Furqan Médiaprodukciós Intézet publikációi

62 kiemelkedő minőségű, különböző témájú videót tartalmaz az alábbi tematika szerint.

- a) Mártírtörténetek és üzeneteik bemutatása, mielőtt a harcosok háborúba indulnak. A történetek bemutatják a mártírok, a támadás és a haláluk történetét, amit videó-részletekkel illusztrálnak. A legtöbb felvétel a harcok közben készül, éppen ezért közvetlenül mutatják a támadást helyét és idejét.
- b) Korán-szavakat, amely igazolja az eltérő vallású népek elleni támadásokat.
- c) Az Iszlám Állam hatékonyságát különböző támadások és győzelmek bemutatásával illusztráló videók.
- d) Az Iszlám Állam potenciális célpontjait bemutató felvételek, beleértve közszereplőket és civil célpontokat, például iraki síitákat is.
- e) Az Iszlám Állam „polgárainak” ünnepét bemutató felvételek, amelyek az elért célok és teljesítmények dicsőítését szolgálják.
- f) Bátorító üzenetek újonnan toborzottak buzdítására. A Koránból vett idézetekkel ösztönzik a megcélzott közönséget a csatlakozásra, és arra, hogy részeseivé váljanak az általuk testvériségnek hívott szervezetnek.
- g) Közvetlen üzenetek a világnak, beleértve az Egyesült Államokat és szövetségeseit.
- h) A bebörtönzött emberektől (például John Cantlie-től) származó levelek bemutatása.¹⁷

3. A mártíromság-sorozat lovagjairól

Egy kilenc videóból álló sorozatról van szó, amely mártírok történetét mutatja be, akik Isten nevében ölték meg magukat. Minden videó egy kereszttel díszített épület felé hajtó teherautóval kezdődik. Aztán robbanás következik, miközben az „Allah Akhbar”¹⁸ kiáltás hallható, majd a mártír fényképe és a profilja látható, miközben bemutatják a támadást is, amelyben részt vett.

4. „Intafada Hayya” („a szó feltámad”) videók

A videók egy vérrel teli tál képével kezdődnek, amelyből az Iszlám Állam logója kimosza a vért. A sorozat bemutatja a mártírok szavait, amelyek haláluk után is tovább élnek.

5. Üzenetek a harcok földjéről

22 videóból álló sorozat, ahol minden felvétel egy üzenettel kezdődik. A felhívás arra szólít fel, hogy az emberek álljanak át a testvériség oldalára, ezáltal Isten és a próféta nevében megleglik a bölcsességhez és a hithez vezető utat. A videók különféle eseményeket és interjú-

¹⁷ A későbbiekben ezeket a leveleket vizsgáljuk a kutatásban.

¹⁸ Jelentése: „Isten a legnagyobb.”

kat mutatnak be az iszlám hit terjesztésével kapcsolatban azzal a céllal, hogy minél szélesebb személyi állományt toborozzanak hitük terjesztésére. Néhány videó bemutatja az iszlám saría hatását a mindennapi életben, beleértve az oktatást és a bíróságot. Az arab nyelven készült különböző témájú, üzenetű és minőségű felvételek a következő részeket tartalmazzák:

- a) egyetemes részvétel;
- b) harc az ördöggel („Az erény hirdetése, a bűn megelőzése”);
- c) az idealisztikus példakép, a próféta és a Korán tanulmányozása;
- d) saría a mindennapi életben;
- e) kegyelem;
- f) a vezetők az egyedüli tudósok, és csak ők hozhatnak döntést;
- g) az ISIS a saría végrehajtó eszköze;
- h) az utolsó szó az Iszlám Állam vezetőjéé (Ummah „Al-Ameer”).

Egy, az Iszlám Saría működését bemutató videóban az Iszlám Állam bírósági tevékenysége látható. A történet szerint két iraki törzs tagjai között vita dült, és az egyik törzs egy tagját megölték. Ennek hatására az Iszlám Állam beavatkozott, és választást kínált a törzsnek: pénzt kérnek vagy a gyilkos kiadását. A törzs a második opciót választotta. Az ISIS a saría szerint a gyilkos megölését kezdeményezte, hogy megelőzzék a megtorlást és a vérontást. Mivel az ISIS az egyetlen végrehajtó hatalom, a gyilkost kivégezték, majd elmondták a megfelelő imádságot a családja előtt, és eltemették a holttestet. Ezt követően megkérdezték az érintett családokat is, hogy kiemeljék, mi a különbség az iraki bíróság és az ISIS törvénykezése között, akik a bírói döntés gyorsaságát, az igazságszolgáltatás eredményét és a vérontás megállítását emelték ki pozitívként.

6. Az Al-Itisam Médiaprodukción Intézet publikációi

A 21 kiadvány Korán-szavallattal kezdődik, aztán egy erődemonstráló videóval folytatódik, amiben a kiképzést, a valós támadásokat és műveleteket mutatják be. A videók témái:

- a) Isten szeretetével megáldott, hívó emberek és a hitetlenek azonosítása;
- b) az ítélkezéshez és az öléshez való jog (amelynek kapcsán a Koránra hivatkoznak), ezáltal a hatalmuk forrása az iszlám saría;
- c) az Iszlám Állam az egész világra kiterjesztett határokkal;
- d) a nemzet (benne az erő és a vallás) méltatása.

7. Ablak a harcok földjére

50 videó a következő üzenetekkel:

- a) a toborzott személyektől a vezetőknek küldött üzenetek, amelyek a hűséget és a testvériséget hirdetik;
- b) tájékoztató és pártfogó jellegű üzenetek az ISIS tagjainak;
- c) célpontoknak szánt üzenetek (például a kurdoknak kurd nyelven).

8. Képek a harcok földjéről

A sorozat 7 videóból áll, amelyek képeket közölnek a harcokról.

9. Életút-sorozat

Az iszlám szervezet kulcsfontosságú személyiségeinek élettörténete, többek közt Anvar Oalaki, Oszama bin Laden, Abu Dzsahia Al-Liby, Abu Omar al-Bagdadi, Abu Muszab al-Zarkavi.

10. Az Al-Hayat Médiaközpont publikációi

11 angol nyelvű videó az alábbiakról:

- a) a Sykes–Picot-szerződés által kialakított közel-keleti rend vége;
- b) a háború lángjai;
- c) „Várj, mi is várunk!”;
- d) nincsen élet dzsihad nélkül;
- e) Abu Muhammad Ar-Rusi testvér üzenete, Al-Guraba;
- f) a választott kevesek, különböző térségekből: muszlimok Kanadából;
- g) „Mire vársz?”;
- h) verseny Isten felé;
- i) látogatás Moszulban.

11. „Egy testvér Abdullah Moldovi testvérről”

A videók a következő témákat ölelik fel:

- a) nincsenek határok;
- b) a dzsihad és az erő;
- c) az ISIS képes a törvény érvényre juttatására;
- d) az iszlám értékektől a szabályokig.

12. A médiairodák kiadványai

151 videó az ISIS hatékonyságáról.

13. Általános publikációk

A felvételek elemzése alapján a következő üzenetek azonosíthatók:

- az ISIS egy testvériséget hirdető csoportként próbál érvényesülni, amelyhez bárki csatlakozhat etnikai hovatartozástól függetlenül (még a vallást sem szabják meg);
- a dzsihadista harc Isten kinyilatkozott üzenete;
- az Iszlám Államnak nincsenek határai, a levantei régiótól kezdve az egész világban terjeszkedik;
- a háború valójában a hit („Iman”) és a hitetlenség („Kufr”) között zajlik;
- a harcosok tekintetében nincsenek különbségek, mindenkinek harcolnia kell kortól, nemtől vagy etnikumtól függetlenül, egytől egyig minden egyénnek megvan a saját egyedi szerepe;
- a résztvevők nem a régióval azonosítják magukat, ahonnan származnak, hanem mindannyian az Iszlám Állam polgárainak vallják magukat;
- az erő használata az emberekért és az Iszlám Államért;
- a halál és a mártíromság út Istenhez és az örök élethez;
- az Iszlám Állam csökkentti a bűnözést azokon a helyeken, amelyeket már elfoglalt, az Iszlám Bíróság segíti a viták rendezését, az iszlám saría szerint bírálja el a bűncselekményeket a lehető legrövidebb idő alatt;
- az ISIS továbbra is vallja, hogy a mártírok vére által hozták létre a szervezetet, ezért áldott, és ez segít életben tartani a közösséget;
- az Iszlám Állam tagjai a hívők, a szervezeten kívüliek pedig a hitetlenek;

- a hitetlenek megölése és a dzsihád az egyetlen járható út, ezért a mártírcselekedetek Allah igéjének terjesztésére szolgálnak.

Blogok

*Az Iszlám Kalifátus*¹⁹

A blogoldal a wordpress.com portál kezelése alatt áll, posztjainak frissítése folyamatos. A blog nem ad semmilyen információt vagy hivatkozást azzal kapcsolatban, hogy ki működteti a portált. A látogatók száma 2015 júniusában elérte a 196 781-et. A következő aloldalak érhetőek el a portálon:

1. Bevezetés: ebben a részben olvashatóak a legutolsó frissítések, naprakész hírekkel és videókkal.
2. Hírek – az alábbiakat tartalmazza:
 - a) Friss tények (utoljára 2014. november 4-én frissítve): a naprakész hírek a harctéri cselekményektől egészen a vezetők közleményeiig terjednek.
 - b) Hírek kategorizálása provinciák szerint: Jeruzsálem, Iszlám Magreb, nemzetközi vallási támogatók, Szomália, Kaukázus, Irak, Pakisztán, Kelet-Turkesztán, Kóraszán, egyéb régiók.
 - c) Monoteizmus és Dzsihád Fórum: a tagok számára nyitott fórum, ahol történeteikkel alátámaszthatják és elmagyarázhatják a monoteista vallás lényegét és a dzsihád fontosságát.
 - d) Könyvek, üzenetek és cikkek, lexikonok.
 - I. Könyvek: több könyv is elérhető letölthető formátumban (például: Üzenet a tawhídnak és a Dzsihád Ummának). Ez a szekció tartalmazza a „Haszad Al-Dzsihád” nevű napilapot, amely a dzsihád teljesítményéről értekezik.
 - II. Dzsihád Lexikon: egy biztonsági enciklopédia, többek között a következő részegységekkel:
 - a) a biztonság alapjai;
 - b) nemzetbiztonság és a nemzetbiztonsági szolgálatok elleni fellépés;
 - c) nyomozás és a nyomozókkal szembeni fellépés;
 - d) hírszerzés és biztonság.
 - III. Cikkek: az ISIS működéséről írt cikkek.
 - IV. Énekek: online letölthető énekek az iszlámról, amely harcra buzdítanak, illetve a dzsihádról szólnak.
 - V. Egyéb: tagok által posztolt történetek.
 - VI. Publikációk: a dzsihádhoz történő csatlakozásra ösztönző fotók és videók.
 - VII. Kik vagyunk mi: az Iszlám Állam bemutatása.

A weboldal képeken és különféle bemutatókon keresztül nyújt segítséget a könyvek és a források letöltéséhez. A portál lehetőséget teremt továbbá a rendszergazdák Twitteren való követéséhez a @dawlatelislam felhasználónév megadásával.

¹⁹ Blog of the Islamic State with no information about the administrators [online]. Forrás: akhbardawlatelislam.com [2015. 01. 09.]

Iszlám Állam Blog²⁰

A blogoldalt iszlamista támogatók kezelik, ezért az adminisztrátorok ideológiáját tükrözi. Ezt az oldalt nem használják rendszeresen: 2013 augusztusában kezdődtek a bejegyzések, a legutolsó poszt pedig 2014 júniusában került fel. A látogatók száma sincs megjelenítve, de a kommentek 0-tól 2-ig terjednek minden egyes bejegyzésnél. Az alábbi oldalakat foglalja magába a blog:

- főoldal: a legfrissebb ISIS-műveletek és azok fotói;
- híroldal: néhány aktuális hír;
- cikkek: ugyanaz a tartalom jelenik meg, mint a híroldalon;
- speciális fotók: jelenleg nem aktív, képek nem láthatóak;
- eredmények: szintén inaktív;
- az Iszlám Állam harcosai: mártírok történetei;
- katonai tettek: összesen öt katonai tevékenységet mutat be;
- államok (2 link): Irak és Szíria.

A blog további forrásokat is ajánl az alábbi mellékletekkel:

- Hitünk: az ISIS identitásának bemutatása; a szervezet fő célja az államalapítás, a kalifátus létrehozása és az iszlám vallás terjesztése. Néhány iszlamista vezetőtől – például Abu Bakr al-Bagdadtól – származó idézet is olvasható, aki szerint „Mi mindannyian vagyunk az Iszlám Állam.”
- Engedelmesség: leírja, hogy pontosan mit jelent az engedelmesség, és mivel jár, ha valaki nem követi a tanítást vagy megszegi hűségkötését.
- Tudós emberek bölcsességei: az általuk tudós embereknek tartott személyektől – Oszama bin Ladentől kezdve egészen Abu Bakr al-Bagdadiig – vett idézetek.
- Az ellenség médiumainak figyelemmel kísérése: inaktív.
- Elérhetőség: inaktív.
- Fordítás: inaktív.
- Tartalomjegyzék: inaktív.

A weboldalt az internetcímelek gyors kezelése, az eszmecserehez platformok és fórumok használata, az üzenetküldés biztonságos feltételei és a multimédia intenzív használata jellemzi.

A közösségi média használata

Annak hatására, hogy egyre több dzsihadista Facebook-felhasználót blokkolnak, az Iszlám Állam áttért a szakirodalomban csak „diaszpórának” nevezett megoldásra (egy nyílt forráskódú személyes webszerver program használata, melynek célja egy Facebookhoz hasonló szolgáltatásokat nyújtó, de azzal ellentétben nem központosított közösségi hálózat létrehozása), amelynek keretében a szimpatizánsokat teljesen nyílt platformra invitálják. Ennek köszönhetően az ISIS-tagok korlátlanul oszthatnak meg bármit, a tartalomtól függetlenül.

Mivel az ISIS-támogatók közösségimédia-hozzáférését és -fiókjait rendre felfüggesztik, nem egyszerű feladat megtalálni és elemezni az általuk posztolt tartalmakat. Ennek

²⁰ Islamic State blog – administered by IS supporters [online]. Forrás: the-islamic-state.blogspot.com [2015. 06. 10.].

ellenére a támogatók szakadatlanul törekednek saját jelenlétük fenntartására, mirror account-okon és build backup-okon keresztül.

Az ellenintézkedések dacára az Iszlám Állam továbbra is képes fenntartani virtuális befolyását, és közösségi médián keresztül terjeszteni üzenetét. Tadjeh amerikai katonai újságíró megemlítette, hogy az iszlamista szervezet előszeretettel él a manapság népszerűvé váló hashtag (#) jelekkel, amelyet a beszélgetés lényegi részeinek kiszűrésére használnak.²¹ A bejegyzéseiket ezen túlmenően saját tervezésű hashtagekkel is ellátják, amelyekből még inkább népszerűvé válnak világszerte.

A Facebook használata

A Facebook használatának vizsgálata során a következő, az Iszlám Államhoz és támogatóihoz köthető oldalakat azonosítottuk és vizsgáltuk meg (a folyamatos blokkolások ellenére).

1. táblázat: Az Iszlám Államhoz kötődő Facebook-csoportok

Csoport	Taglétszám (fő)	A csoport típusa
Daesh Mozgalom (Harakat Daesh)*	396	nyílt
Arab Daesh Fórum	207	nyílt
A Daesh Szervezet 4/11 Szekciója	54	zárt
Abu Bakr Bagdadi Alkuras emír szövetségesei	15	zárt
Az Iszlám Állam médiasejtje	310	zárt
Az „Iszlám Erő Csoport” Hálózata	2289	zárt
Az Umma Dzsihád a csúcsra kerül	3256	zárt
A hozzáférésük törlése után visszatérők támogatása – csak nőknek	657	zárt

*A Daesh az Iszlám Állam arab nevének rövidítése.

2. táblázat: Az Iszlám Államhoz kötődő Facebook-oldalak

Az oldal neve	Like-ok száma	Az oldal leírása
Mudzsahed hírek	19 like	Hírek a mudzsahedekről
Al-Shabab Mujahid	3 barát	Nincs leírás
Harakat al shabab al mujahedeen	2 barát	Nincs leírás
Abu-Bakr Baghdadi	20 követő	Nincs leírás
Iszlám Állam friss hírei	2044 like	Az oldal az Iszlám Állammal kapcsolatos friss hírek továbbítására szolgál
Iszlám Állam	6 like	Nincs leírás

21 Yasmin TADJDEH: Government, Industry Countering Islamic State's Social Media Campaign. National Defense Industrial Association, 2014. december, 24–26. o.

A Twitter használata

Hogy megfelelő képet kapjunk a Twitter használatáról, 2000 Twitter-fiókot²² vizsgáltunk meg, és elemeztük a tartalmukat. A mintát aszerint választottuk ki, hogy a benne szereplő fiókok egyértelmű, közvetlen módon kifejezzék az ISIS-hez való kötődésüket és a szervezet támogatását; olyan fiókok legyenek, amelyeket ISIS-támogatók követnek; olyan fiókok, amelyeknek minden posztja az ISIS-támogatásról szóló üzeneteket (tweeteket) tartalmaz; és olyan aktív fiókok, amelyek legalább napi egy tweetet posztolnak. Ezek alapján kategorizáltuk az elemzett Twitter-fiókokat:²³

3. táblázat: A Twitter-fiókok kategóriái

Kategória	Százalék	Követők átlaga (fő)	Követők maximális száma (fő)
Támogatók	59	970	1792
A kalifátus katonái	32	1133	2117
A kalifátus vezetői	8	2132	5400
Egyéb	1	2791	8834

A Twitter-hálózaton fellelhető fiókok között megtalálhatók voltak a vezetők nevei, az Iszlám Állam (IS, ISIS és egyéb arab rövidítésekkel) tagjai, az ISIS támogatói – meglévők és csatlakozók –, vezetők nevei, valláshoz kapcsolódó nevek, mint kalifátus vagy kalifa, számok és betűk kombinációi, dzsihád és más releváns kifejezések, kapcsolódó intézmények nevei. Minden kategória tweet-tartalmát elemezve azt tapasztaltuk, hogy a felhasználók általában támogatásukat kifejező üzeneteket küldtek, főleg az Iszlám Államnak vagy más Twitter-felhasználóknak, amelyeknek a működését felfüggesztették.

4. táblázat: Támogatói üzenetek

Az üzenetek kategóriái	Százalék
Az államot és a vezetőket támogató kijelentések	24
Korán-idézetek	23
IS Twitter-fiókok támogatása	22
Képek és videók az ISIS sikereiről	21
Felkészültség és részvételi szándék a támadásokban	9
Egyéb	1

A kalifátus katonái olyan üzeneteket küldtek, amelyek főleg az elért sikereikről szóltak. Ezen üzenetek különböző kategóriáit táblázatunk mutatja be.

22 A rendszer által megengedett maximum Twitter-fiókok száma – egy kis idő elteltével – 1767 fióknál blokkolt vagy a Twitteren keresztül lett felfüggesztve.

23 Minden tweetet a 2015. április 7–9. közötti időszakban elemeztünk.

5. táblázat: A kalifátus katonái által küldött üzenetek

Az üzenetek kategóriái	Százalék
Képek és videók az ISIS sikereiről	57
ISIS Twitter-fiókok támogatása	24
Az államot és a vezetőket támogató kijelentések	10
Korán-idézetek	7
Támogató üzenetek az ISIS terjeszkedéséhez egy régióban vagy az egész világon	1
Egyéb	1

A kalifátus vezetői csatlakozásra buzdító és bátorító üzeneteket küldtek, melyek kategóriáit a 6. táblázat szemlélteti. Ezek a vezetők kinyilatkoztatták, hogy ők egy bizonyos földrajzi egység vezetői.

6. táblázat: A kalifátus vezetői által küldött üzenetek

Az üzenetek kategóriái	Százalék
Képek és videók az ISIS sikereiről	55
ISIS Twitter-fiókok támogatása	20
Támogató üzenetek az ISIS-nek és az ISIS vezetőjének (bátorító üzenetek az ISIS-ben való részvétel előnyeiről)	12
Korán-idézetek	12
Egyéb	1

A többi fontos Twitter-fiók a 7. táblázatban kerül bemutatásra, beleértve a technikai, pénzügyi és médiatámogatókat, valamint az oktató és a publikáló szervezetek fiókjait. Négy technikai támogatást nyújtó Twitter-fiókot azonosítottunk. Ezek főleg informatikai jellegű támogatást nyújtanak, amelyek az e-mail- és Twitter-fiók biztonságára helyezik a hangsúlyt, emellett pedig segítséget nyújtanak mások fiókjainak és e-mailjeinek feltöréséhez. A táblázat az azonosított fiókokat mutatja be, névvel és a tartalom feltüntetésével.

7. táblázat: Fiókok, amelyek technikai támogatást nyújtanak

Twitter-fiók	Név	A fiók által követett más fiókok száma	A fiók saját követői	Elérhető tartalom
@SECURITY_PRO	Iszlám Állam Technikus (arab nyelven)	208	2381	Technikai tanácsokat adnak a követőknek. Javaslatokat tesznek arra, hogy hogyan tehető biztonságossá a fiók. Órákat és használati utasításokat adnak technikai témában (például „okostelefon biztonságos használata” és „hogyan titkosítsunk e-maileket”).*
@IT_PRO3	Állami Technikus (arab nyelven)	54	2791	Az @IT_PRO3 tweetek védettek, csak a visszaigazolt követőknek van hozzáférése a tweetekhez és a profilhoz.
@T33chnical	A technikai szakember	103	1778	Az @T33chnical tweetek védettek, csak visszaigazolt követőknek van hozzáférése a tweetekhez és profilhoz.
@ica_is5	Az IS hacker	49	1633	Technikai támogatást nyújt más fiókok feltöréséhez. Statisztikákat, információt és híreket biztosít nemzetközi oldalak feltöréséhez.

* How to build encrypted email: providing examples including proton mail, Tutanota, and Hushmail [online]. Forrás: dump.to [2015. 04. 08.]

Más típusú Twitter-fiókok pénzügyi támogatásokat kérnek az ISIS-nek. A 8. táblázatban látható a név és a tartalom is.

8. táblázat: Fiókok, amelyek pénzügyi segítséget kérnek

Twitter-fiók	Név	A fiók által követett más fiókok száma	A fiók saját követői	Elérhető tartalom
@AL_T_O_R (korábban @altor103)	Al-Tour Szervezet	5	2611	Pénzügyi támogatás kérése, elérhetőségek nyújtása.*

* Az ISIS adományozási weboldala [online]. Forrás: twitter.com [2015. 08. 04.]

Az ISIS médiafiókjai szintén aktívnak bizonyultak, melyek közül nyolcat vizsgáltunk meg. Ezek főleg a legfrissebb hírekre és a sikerekre fókuszáltak. A fiókok többnyire aktív tevékenységet folytatnak a videók és képek posztolásában, amelyek az aktuális hírekhez kapcsolódnak, és az ISIS oldalaihoz is tartalmazznak elérési linkeket. A 9. táblázat mutatja be ezeket a fiókokat névvel és tartalommal együtt.

9. táblázat: Az Iszlám Állam médiafiókjai

Twitter-fiók	Név	A fiók által követett más fiókok száma	A fiók saját követői	Elérhető tartalom
@ra_00002	Islamic Raqa Hálózat	486	2129	Hírek
@asetuml	Idegenek a média számára	237	2901	A legfrissebb hírek, videók, linkek, egyéb médiapublikációk.*
@casaress_ase	Hadszintér Média: Iszlám Állam	188	1271	Videók és linkek, felhívás az ISIS-fiókok támogatására, iszlám információkkal és idézetekkel.
@aljabhaa1	Média Front: az ISIS-t támogató média hivatalos fiókja	41	909	Videók és linkek, figyelemztetések és felhívások.
@kskssmnznn	A Kalifátus Állam hírei	1964	1159	Hírek és friss adatok, az IS publikációi.
@NH9FC	Iben-altayeb: egy blog a csalók felfedésére, akik rombolják az ISIS imázsát	1624	1897	Hírek és friss tények, linkek a videókhoz.**

@daily_taqarer	Napi riport	5	1005	Hírek és riportok az ISIS-ről.
@forsan_NH	Fursan Publikációs Workshop	2	8834	Hírek és friss adatok.

* A felhívások arabul, németül és angolul is megjelentek.

** A YouTube-videók különféle témakörökről szólnak (az **egyikben** például jelnyelvet használnak, mivel siketeknek szól).

A médiafiókokon kívül az Iszlám Állammal kapcsolatos videókat publikáló további médiaszervezeteket is azonosítottunk. Ez alapján öt fiók is egyértelműen az ISIS-videók publikálását tartja fő céljának; ezeket a 10. táblázat foglalja össze.

10. táblázat: Az Iszlám Államhoz kapcsolódóan publikáló médiaszervezetek

Twitter-fiók	Név	A fiók által követett más fiókok száma	A fiók saját követői	Elérhető tartalom
@khelafa_media77*	Al-khelafa szervezet (Media Front)	199	3534	Saját publikációkhoz tartozó videók és linkek; egyéb médiakiadványok; legfrissebb hírek.
@khelafa_media88	Al-khelafa szervezet (Media Front)	193	3299	Saját publikációkhoz tartozó videók és linkek; egyéb médiakiadványok; legfrissebb hírek.
@benty-meia01**	Bentyemeia Média	1	1165	Saját publikációk (videók és cikkek); közlemények.
@__ghareeb__	Idegen (Ghareeb)	62	1309	Hírek, publikációk.
@MD_Battar	Al-Battar Média Szervezet	5	2209	A battar blogban publikált posztok;*** az angol nyelvű fiók: @AENBMF.

* Official website of the Islamic State – the Khelafa media website offering all publications [online]. Forrás: khelafamedia.com [2015. 06. 09.].

** Az alternatív fiók: @bentyemeia.

*** Battar Publication Institute [online]. Forrás: al-battar-media-foundation.blogspot.com [2015. 08. 04.].

Az ISIS-fiókok esetében egy további fontos kategória az oktatással kapcsolatos oldalak vizsgálata (11. táblázat). A minta ezek közül kettőt mutat be. A fiókok képzési előírásokat és olyan tanórákat tartalmaznak, ahol katonai technikákkal és fegyverekkel ismerkedhetnek meg a látogatók, továbbá olyan kurzusokon vehetnek részt, amelyek az ISIS szemzögéből fókuszálnak a vallásra, ehhez kapcsolódóan pedig a dzsihádra és a háborúra. Az üzenetek célja, hogy bemutassák a kapcsolatot a dzsihádnak és az iszlám vallás között.

11. táblázat: Az Iszlám Államhoz kapcsolódó, oktatással foglalkozó fiókok

Twitter-fiók	Név	A fiók által követett más fiókok száma	A fiók saját követői	Elérhető tartalom
@nshrat_jj	Dzsihádnak Publikációk	140	2527	Katonai órák, iszlám hittanórák.
@HADEHY_SABELY	Ez az én utam	0	385	Vallási órák.

Az intézkedések ellenére az Iszlám Állam képes fenntartani az aktív jelenlétet a Twitteren. A támogatók sok esetben visszatértek azután, hogy a fiókjukat felfüggesztették (lásd 12. táblázat), ráadásul fel is fedik, hogy korábban hányszor blokkolták őket. Ennek alapján kijelenthető, hogy a támogatóknak minden képességük megvan arra, hogy fenntartsák jelenlétüket az oldalon, a sorozatos blokkolások ellenére is.

12. táblázat: Felfüggesztési ügyek

Twitter-fiók felfüggesztésének időtartama (nap)	A visszaállított fiókok száma a felfüggesztés után
1–10	298
11–20	75
21–30	18
31–40	10
41–50	3
51–60	2
61 vagy több	4

A YouTube használata

A YouTube-ra is számos videót töltöttek fel az ISIS támogatói, bár sokat közülük blokkoltak. Egy 123 videót tartalmazó minta elemzésére került sor a tanulmány elkészítéséhez, amelyeken az alábbi témák szerepeltek:

1. Kiképzés

Számos videót töltöttek fel a YouTube-ra, amelyeken az ISIS kiképzési céljait mutatják be. E videók az alábbi módon csoportosíthatók:

- Milíciák kiképzése: a videók bemutatják a fegyveres csoportok kiképzését, néhány szabadtéri gyakorlattal. A videókat annak a régióknak a médiaközpontján keresztül töltötték fel, ahol a résztvevők a kiképzést kapták. Ezek a videók nemcsak a kiképzésről szólnak, hanem bemutatják azokat a képességeket és erőforrásokat is, amelyekkel a szervezet rendelkezik (például „Az Iszlám Állam Kiképzőtábora és a Harci Oroszlánok Tábora” címmel²⁴). A videók alatt hallható dalok ösztönző üzeneteket tartalmaznak, mint például „Menjünk a csatába, a méltóságot a harcokon keresztül nyerhetjük el! Ne mondd el a családodnak, a szüleidnek, a gyerekeimnek!”, „Isten összes ellenségével szembeszállunk, bárhol is vannak”, „A dzsihád az egyetlen út a fennmaradáshoz”, „A vér folyóján fogsz átkelni, hogy egy jobb világba jussz.”
- Fialatok és gyerekek kiképzése: ezek a videók az ISIS-hez csatlakozott fiatalok kiképzéséhez mutatnak be különböző technikákat. A kiképzések elméleti oktatást is tartalmaznak, amelynek során tanulmányozzák az iszlám tanokat és a Koránt. A gyakorlati képzés a birkózásra és harci technikákra fókuszál (például a Tel Afar kiképzőtábor bemutatása Ninivében).²⁵

2. Fogvatartottak üzenetei

John Cantlie brit fogvatartott²⁶ üzenetei számos videón megtalálhatók.

13. táblázat: John Cantlie YouTube-ra feltöltött üzeneteinek sorozata

Forrás	Nyilvánosság elé kerülő üzenet
Bevezető epizód*	John Cantlie bemutatása. A nyugati média manipulálja a valóságot. Az ISIS ereje. A következő epizódok előzetese.
1. epizód**	A közvélemény meggyőzése. Nincs nyilvános jele annak, hogy az amerikai kormány tudatában lenne annak, miért harcolnak az ellenségei. Korábban az Egyesült Államok nem tudta elpusztítani az ISIS-t Irakban, mára az ISIS sokkal erősebb lett. A titkosszolgálat nem tudta előre jelezni az ISIS jelenlétét.
2. epizód***	Muszlimok nem ölték keresztényeket és jázídi nőket, gyerekeket. Az Iszlám Állam célja egy autonóm kalifátus létrehozása.

²⁴ Training of militias: Islamic State training camo [online], Forrás: youtube.com [2015. 06. 12.]

²⁵ Training of militias: For youth at TelAfar training camp [online], Forrás: youtube.com [2015. 01. 12.]

²⁶ John Cantlie brit újságíró és fotóst 2012 novemberében rabolták el Szíriában, James Foley-val együtt. Foley-t 2014 augusztusában fejezték le.

3. epizód****	Az Iszlám Állam ereje sok évnyi tapasztalatában, türelmében és önellátásában rejlik. Bármi is legyen majd a reakció, John Cantlie megöleése segíteni fogja az ISIS-t.
4. epizód*****	Az ISIS üstököszerű felemelkedése. A nyugati média sulykolja a közvéleményt, hogy egy megnyerhetetlen háborút támogasson.
5. epizód*****	Nem elérhető.
6. epizód *****	Kudarcba fulladt támadás a fogvatartottak kiszabadítására. Nincs tárgyalási opció az ISIS-szel.
Befejező epizód*****	Színvonalas élő riport John Cantlie külső jegyeinek megváltoztatásával Moszulból (korábban, rabként, narancsszínű ruhát viselt, és nem tett utalást a videó helyszínére). Az üzenet annak tagadása, hogy Kobane amerikai bombázása visszaszorította az ISIS-harcosokat, az élet ennek ellenére rendes kerékvágásban halad tovább.

* John Cantlie Series of messages to the international world: Introductory message about the case and the person [online], Forrás: youtube.com [2015. 06. 12.]

** John Cantlie Series of messages to the international world: Series number 1 [online], Forrás: youtube.com [2015. 06. 12.]

*** John Cantlie Series of messages to the international world: Series number 2 [online], Forrás: youtube.com [2015. 06. 12.]

**** John Cantlie Series of messages to the international world: Series number 3 [online], Forrás: youtube.com [2015. 06. 12.]

***** John Cantlie Series of messages to the international world: Series number 4 [online], Forrás: youtube.com [2015. 06. 12.]

***** A forrást időközben törölték.

***** John Cantlie Series of messages to the international world: Series number 6 [online], Forrás: youtube.com [2015. 06. 12.]

Cantlie valamennyi videóüzenetét ugyanúgy kezdi: nagyon nyugodt hanglejtéssel beszél, kritizálja az amerikai és brit külpolitikát.²⁷ Cantlie azt mutatta be, hogy az Iszlám Állam hogyan tárgyalt az európai rabok kiszabadításáról. Miután a britek és amerikaiak megtagadták a tárgyalást, Cantlie úgy mutatta be magát, mint akit elhagytak, és már nincs semmi vesztenivalója. Egy sorozatba kezdett, az első részeknél mint egy fogvatartott, viszont az utolsó részben már riporterként jelenik meg, aki az Iszlám Állam oldalán áll. Az üzenetei összhangban voltak az Iszlám Állam által publikált különböző videókkal.

27 Cantlie a következőket mondja: „Brit állampolgár vagyok, akit a kormánya magára hagyott, és hosszú idő óta az ISIS foglya vagyok. Csatlakozz hozzám a következő programon is...”

3. Fogvatartottak megölése

Kétféle fő kategória létezik a fogvatartottak megölésével kapcsolatban. Abban az esetben, amikor helyieket ölnek meg a régióban, a videó bemutatta a teljes mézszárlást, az egész gyilkolási folyamatot bevágások nélkül. Nemzetközi újságírók megölése esetében (James Foley és Steven Sotloff) mindkét videót hasonlóan szerkesztették meg: a felvétel elején Barack Obama beszél az amerikai külpolitikáról. Mindkettőt hasonló közegben vetették fel (sivatagos terület). A fogvatartottakat ugyanúgy állították be, ugyanúgy volt felöltözve az áldozat és a gyilkos is. A lefejezés elejét mutatják, majd vágás, és utána mutatják külön a fejet és a testet a sivatagi homokban. Mindkét videó nagy nemzetközi figyelmet kapott a médiakészítők részéről is, de a nemzetközi közösség egyöntetűen elítélte a lefejezéseket. A médiaszakértők megkérdőjelezték a lefejezések valódiságát, mert a lefejezettek nem mutattak félelmet sem a gyilkosság előtt, sem annak során, illetve magát a lefejezést megválták, holott az ISIS más videóiban a teljes eseményt bemutatták. Egyesek szerint a lefejezettek nem a megnevezett személyek (Foley és Sotloff) voltak. Igaz vagy sem, a megfélemlítést célzó üzenetek az egész világon elterjedtek. A videóknak a következő tartalmi elemei voltak: az ISIS erős, és a nemzetközi közösségeknek oka van a félelemre; az ISIS készen áll szembeszállni a nemzetközi közösséggel; arra hívják fel a nyugati világ figyelmét, hogy szárazföldi műveleteket kell kezdeniük, mert a légitámadások nem lesznek elegendők az ISIS legyőzéséhez.

4. Sikerek

Számos videót töltöttek fel, amelyek bemutatják az Iszlám Állam által elért eredményeket, valamint a szervezet jelentős képességeit is hangsúlyozzák. Ezekhez a videókhoz általában Korán-idézetek, dalok kapcsolódnak, amelyek motiválják a tagokat, a többieket pedig buzdítják, hogy csatlakozzanak. Továbbá sok videó a csoport brutalitását is bemutatja. Éppen ezért számos videót ebből a szempontból is elemeztünk.²⁸ Az ISIS eredményességé²⁹ az alábbiakban mutatható ki: további csoportok csatlakoztak az ISIS-hez (például az Anszar al-Iszlám),³⁰ új egyének csatlakoztak az Iszlám Államhoz (például Szaddam Al Dzsamal),³¹ erősödött az ISIS katonai fellépése (például Szamarra ostroma 2014 júniusában).³²

5. A mindennapi élet megszervezése

Ezek a videók a forgalomszabályozásról,³³ üzleti tevékenységről,³⁴ az élelmiszerpiacról, illetve az ISIS saját pénzmenének bevezetéséről szólnak.³⁵

6. Toborzás és a szervezet támogatásának megerősítése

Számos videót töltöttek fel, amelyekben a csoporthoz való csatlakozásra szólítanak fel.

28 Islamic State publication: *Accomplishments of the Islamic State* [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 10.].

29 Islamic State publications: *Accomplishments of successful recruitments of new groups* [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 14.].

30 Az Anszar al-Iszlám iraki lázadócsoporthoz, amely Irakban és Szíriában harcol. A csoport 2014. augusztus 29-én csatlakozott az Iszlám Államhoz.

31 Islamic State publications: *Accomplishments of successful recruitments of new members* [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 13.].

32 Islamic State Publications: *Winning new battles* [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 12.].

33 Islamic State Publications: *Mechanisms of organizing daily life activities* [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 13.].

34 Islamic State Publications: *Mechanisms of organizing daily life activities* [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 13.].

35 Islamic State Publications: *Mechanisms of organizing financial transactions* [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 13.].

- Toborzó üzenetek: számos videót készítettek, amelyeknek mondanivalója, hogy „nincs élet dzsihad nélkül”. A sorozat egyik eleme a „Csatlakozz sorainkhoz” című,³⁶ ami az alábbi szavakkal kezdődik: „Nincs élet dzsihad nélkül, nincs méltóság dzsihad nélkül, nincs igazság dzsihad nélkül.” A sorozat egyik videója részletezi, hogy miként csatlakozott egy indonéziai csoport az Iszlám Államhoz. Egy másik angol nyelvű videó, amely szintén csatlakozásra sarkall, az „Abu Dudzsana al Hindi”.³⁷ Ebben a videóban arra ösztönzik az embereket, hogy csatlakozzanak a szervezethez a maguk és családjuk kegyelméért, amikor majd eljön világ vége. Egy másik példa az „Abu Muthanna al Jemeni”,³⁸ amelyben a készítő a harc, valamint a műveletek fenntartásának fontosságáról nyilatkozik. Ezt azzal támasztja alá, hogy „Isten arra kéri a hívóket, hogy harcoljanak Allah ellenségeivel szemben”.³⁹
- Propagandafilmek: „A háború lángjai” videó több részletben jelent meg. Első részében⁴⁰ elmeséli az Iszlám Állam alapítását, és Barack Obama, illetve George W. Bush elnökök szavaival szembesítenek, akik a háború végét említik – nem úgy az Iszlám Állam, amely azt mondja, hogy a lángok csak most kezdenek intenzívebben felcsapni. A propagandafilmek célja új tagok toborzása; a nyugati világhoz intézett felhívás, hogy a helyi hívők harcoljanak az ő szülőföldjükön; a harcosok üdvözlése („A harc épp, hogy elkezdődött. A győzelmünk kulcsa a túlélés.”). Az Iszlám Állam „Út a Kalifátushoz”⁴¹ című „akciófilmje” pedig azt mutatja be, hogy milyen módon változik meg a világ, ha elérik az áhított célt, a „keresztes lovagok” felett aratott győzelmet és az umma egységének helyreállítását.

Számos propagandaüzenetet mutattak be különböző feltöltött videókon keresztül. Az egyik fő üzenet, hogy csak az Iszlám Állam közvetíti az összes muszlim felé egységes identitást. Ez a közös identitás tartalmazza az egyetlen közös vallást, az egységesített eszmét és az egyesített régiókat. Az egység azáltal vált kézzelfoghatóvá, ahogy minden csatlakozó szándékosan eldobta útlevelét, hogy ezáltal mindegyiküket egyként azonosítsák.⁴² A másik fő üzenet az ISIS által ellenőrzés alatt tartott területeken készült képek bemutatása volt, amelyeken a normális mederben zajló mindennapi élet jelenik meg. A videók bemutatják, hogy a mindennapi élethez szükséges feltételek adottak, és az itt élő emberek elfogadják az Iszlám Állam ellenőrzését, a velük szembeni elvárásokat, ide értve a betartandó szabályokat, feltételeket és a sariát. Egy orosz videó („Egy moszuli látogatás”)⁴³ jól illusztrálja az ilyen jellegű propagandát, amely arab és angol fordítással is elérhető.

36 Islamic State publications: Recruitment tools of new members and groups through direct messages of the importance of Jihad [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 14.].

37 Islamic State publications: Recruitment tools of new members and groups through direct messages of the importance of Jihad [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 14.].

38 Abu Dujana al Hindi, Abu Muthanna al Yemeni és Abu Bará al Hindi brit dzsihadisták, akik toborzó tevékenységet folytatnak az Iszlám Állam részére.

39 Islamic State publications: Recruitment tools of new members and groups through direct messages of the importance of Jihad [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 14.].

40 Islamic State publications: Propaganda film – Flames of War: Part 1 [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 14.].

41 Islamic State publication: Propaganda film – The road to Caliphate [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 14.].

42 Islamic State publications: Propaganda messages discussing the identity of the IS [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 13.].

43 Islamic State Publications: Propaganda messages in Russian [online]. Forrás: youtube.com [2015. 06. 13.].

Egy másik videóüzenetben az Iszlám Állam más országokkal szembeni erődemonstrációját mutatja be több különböző nyelven.⁴⁴ Mindezt agresszivitást sugárzó videókon és képeken keresztül. Másrésről ezek az üzenetek kimondják, hogy bármilyen jellegű Iszlám Állam elleni támadást az összes muszlim ember ellen folytatott agresszióknak tekintenek. Hitvallásuk szerint a dzsihád az egyetlen méltóságteljes út az életben, és ha nem hagyják el a kijelölt ösvényt, akkor Isten meghozza számukra a dicsőséget és a győzelmet.

A videók kiváló minőségben készültek el. A magas színvonal hűen tükrözi, hogy az Iszlám Állam igen fejlett információs technológiával és profi szakembergárdával rendelkezik. Általában érzelmekkel teli himnuszok szólnak a háttérben, Korán-idézeteket lehet sűrűn hallani. Tudatosan törekszenek arra, hogy az üzenetek különböző nyelveken is elérhető legyenek, hogy ezáltal is minél több népcsoporthoz eljussanak. Érdeemes megjegyezni, hogy a nyelvek használata professzionális, még a szereplők is tökéletes brit és amerikai kiejtéssel beszélnek az angolt.

Összegzés

A háború megnyeréséhez elengedhetetlen megnyerni a propagandaháborút, amelyet az Iszlám Állam nagymértékben ki is használ, és amelyre nagy hangsúlyt fektet. Kimutatható, hogy az ISIS a közösségimédia-csatornáin keresztül is aktívan terjeszti üzeneteit, minden elérhető eszközt megragad, hogy megmutassa a világnak az erejét és félelmet keltsen. Üzeneteiket különböző eszközökön keresztül, formában és nyelveken teszik közzé, külön hangsúlyt fektetnek a nyugati nyelvekre. Minden támadásukat élőben veszik fel, mindent dokumentálnak és közzétesznek, hogy az egész világ láthassa eredményeiket.

Az ISIS-nek jól működő médiaközpontjai vannak (mint például a Furqan Médiaközpont), amelyek hatásos videókat készítenek a célcsoportok számára, interjúkkal, képekkel, Korán-szavallással kiegészítve és dzsihadista himnuszokkal a háttérben, arab és angol feliratozással ellátva. Ezek a heves érzelmeket közvetítő filmek az ISIS céljainak eléréséhez járulnak hozzá, amikor toborzásra és támogatók mozgósítására használják fel őket.

Számtalan üzenetet mutatnak be különböző informatikai megoldásokkal. A legriasztóbb üzenetek, amelyek egyben elő is segítik a szervezet földrajzi terjeszkedését, azok, amelyek félelmet keltenek a régió lakosságában: ez segíti őket abban, hogy a területeket könnyen irányításuk alatt tarthassák, hiszen, amikor híre megy a mézárításoknak, az emberek elmenekülnek, vagy életük védelme érdekében együttműködnek. Így az ISIS a kegyetlen küzdelem bemutatására fókuszál, bemutatva minden lefejezést és azokat az agresszív cselekedeteket, amelyeket elkövetnek. Ezek az üzenetek felfedik az ISIS képességeit, és nem csupán az Iszlám Állam infokommunikációs képzettségét mutatják meg, hanem azt is sugallják a nyugati világ számára, hogy a szervezetet nem lehet pusztán légitámadásokkal legyőzni. Egy másik fő üzenet, amelyet folyamatosan közvetítenek, hogy egységük alapja „az egy isten és egy vallás”, amelynek uralnia kell a világot. Minden tettüket azzal igazolják, hogy azt az iszlám nevében teszik, illetve, ahogy ők nevezik, az „igaz iszlám” nevében.

⁴⁴ Islamic State Publications: Propaganda messages – messages sent by the IS to the international community in different languages [online], Ferrás: youtube.com [2015. 06. 13.].

Az információs technológia használatával az ISIS sikeresen toboroz új tagokat regionálisan és globálisan egyaránt. Képeket és videókat használnak, hogy illusztrálják az arab rezsimek brutalitását, aminek az ISIS tagjainak és követőinek helyi és globális összefogásával véget kell vetni. A vallásos üzenetek közvetítése segítségükre van abban, hogy embereket toborozzanak „az arab és nyugati világban egyaránt elnyomott muszlimok” közül. Továbbá érzelmekkel teli és a vallási harcot kihívásként bemutató üzeneteket közvetítenek annak érdekében, hogy olyan fiatalokat toborozzanak, akik szeretnének ennek az „izgalmas” folyamatnak a részesei lenni.

Az Iszlám Állam azt akarja elérni, hogy egységes képet alkossanak róla, erre fókuszál a különböző információtechnológiai módszerek alkalmazása során is. Úgy mutatják be magukat, mint a régióban eljövő változás közvetítőit, és arról próbálják a világot meggyőzni, hogy ők lesznek a regionális és globális változás forrásai és egyben eszközei. Üzeneteikben azt állítják, hogy az Isten és az iszlám nevében beszélnek, ők a kizárólagos forrásai a vallásos nevelésnek és igehirdetésnek. Állításuk szerint ők a törvény értelmezői és a saría végrehajtói, a társadalmi igazságosság képviselői. Ezen is túl azt az üzenetet közvetítik, hogy ők a harcok bajnokai, és nincs olyan versenytársuk, aki képes lenne legyőzni hitük és tudásuk erejét. Bizonyos üzeneteik a helyi közösségeket, mások pedig az egész világot célozták.

Az ISIS és támogatói által publikált videók és képek főleg a lefejezésekre és brutális támadásokra összpontosítottak. Mindazonáltal más képek mindennapi szempontból is bemutatják a fennhatóságuk alá került területeken az életet és a mindennapok gyakorlatát, így a saría alkalmazásának hatását, a saját értelmezésükben a társadalmi biztonsághoz és igazságossághoz köthető tevékenységeiket. Azokat a törekvéseiket is illusztrálják, amelyek olyan alapvető közszolgáltatásokat nyújtsanak, mint az oktatás vagy az egészségügyi ellátás.

A korszerű infokommunikációs technológia mesterei alkalmazásával az Iszlám Állam jelentős kommunikációs hatást ért el annak ellenére, hogy különböző tevékenységeikkel szemben a technológiai szolgáltatók, terrorizmusellenes és hírszerző szervezetek, nemzeti hatóságok és nemzetközi intézmények folyamatosan igyekeznek fellépni. Ahhoz is voltak eszközeik, hogy a videókat különböző nyelveken is terjesszék: főleg arabul és angolul, valamint egyes esetekben franciául és spanyolul is. Az erőfeszítéseik elemzése azt mutatja, hogy a sok blokkolás és tiltás ellenére jól használják a közösségi médiát a különböző régiókból, szektorokból és etnikai háttérből érkező támogatás megszerzésére.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- James LEWIS: [The Internet and Terrorism](#) [online], 2005. 04. Forrás: Csis.org [2015. 04. 04.], 1–4. o.
- James P. FARWELL: [The Media Strategy of ISIS. In Survival: Global Politics and Strategy](#) [online], 2014. 12. 01. Forrás: Iiss.org [2015. 04. 04.], 49–55. o.
- Jytte KLAUSEN: [Tweeting the Jihad: Social Media Networks of Western Foreign Fighters in Syria and Iraq](#) [online], 2014. 12. 09. Forrás: tandfonline.com [2015. 04. 04.], 1–22. o.
- Jacob AXELRAD: [Islamic State Militants turn to alternative social network in wake of ban from Twitter](#) [online], 2014. 08. 21. Forrás: Csmonitor.com [2015. 04. 04.].
- Eric TUCKER, Sadie GURMAN: [Islamic State recruits broadly, not just fighters](#) [online], 2014. 12. 16. Forrás: Washingtontimes.com [2015. 04. 04.].

David BARRETT: [French Websites targeted by Islamic State hackers](#) [online], 2015. 01. 09. Forrás: Telegraph.co.uk [2015. 04. 04.].

Yasmin TADJDEH: Government, Industry Countering Islamic State’s Social Media Campaign. National Defense Industrial Association, 2014. december, 24–26. o.

Carol K. WINKLER, Cori E. DAUBER: [Visual Propaganda and extremism in the online environment](#). [online], 2014. Forrás: US Army War College, Strategic Studies Institute, [2015. 04. 04.].